

Tjänsteställe, handläggare, telefon
Tekniska enheten
Åsa Eriksson, 0620-68 21 90
Carina Nilsson, 0620-68 21 93

Kommunstyrelsen

Remissvar på betänkandet Hållbar slamhantering (SOU 2020:3)

Förvaltningens förslag till beslut

Utskottet för Samhällsutveckling föreslår Kommunstyrelsen besluta att:

- Anta förvaltningsyttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade den 12 juli 2018 (dir 2018:67) att tillkalla en särskild utredare för att föreslå hur ett krav på utvinning av fosfor ur avloppsslam och ett förbud mot att sprida avloppsslam bör utformas. Utredaren skulle även redovisa den tekniska utveckling som skett vad gäller behandlingen av avloppsslam och utreda om det finns ett behov av etablerings- eller investeringsstöd för de tekniska lösningar som krävs för att återvinna fosfor ur avloppsslam. I uppdraget låg vidare att föreslå hur ett fortsatt uppströmsarbete för att minska utsläpp nära källan kan säkerställas sedan ett förbud mot spridning av avloppsslam har införts.

I begreppet avloppsslam omfattas slam från kommunala reningsverk och avloppsanläggningar samt slam från enskilda avloppsanläggningar.

Utredningen har nu resulterat i betänkandet ”Hållbar slamhantering (SOU 2020:3). Regeringen har skickat ut detta på remiss och Sollefteå kommun är en av remissinstanserna.

Betänkandet föreslår två olika alternativ på förbud mot användning av avloppsslam på mark. De två alternativen innebär:

1. Ett förbud mot all spridning på all mark av allt avloppsslam.
2. Ett förbud med utgångspunkt i att eventuella risker med slamspridning kan hanteras och åtgärdas. Det vill säga ett undantag från förbudet för användning av slam som är hygieniserat och kvalitetssäkrat slam på produktiv jordbruksmark.

Ikraftträdande för båda alternativen sker med avseende på anläggningsstorlek, 12 år efter bestämmelsernas ikraftträdande för reningsverk över 50 000 personekvivalenter (pe) tillståndsgiven anslutning–och 15 år för reningsverk under 50 000 pe tillståndsgiven anslutning.

Betänkandet föreslår vidare fosforåtervinning med/från slammet:

Ett krav på återvinning av fosfor ur avloppsslam införs som omfattar allmänna avloppsreningsanläggningar med tillståndsgiven anslutning av avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 20 000 pe.

Minst 60 procent av den fosfor som finns i det producerade avloppsslammet ska i genomsnitt återvinnas på årsbasis för en VA-huvudman med reningsverk med tillståndsgiven anslutning större än 20 000 pe. Även spridning enligt undantag för jordbruksmark räknas som återvinning.

Ikraftträdande sker med avseende på anläggningsstorlek. Större anläggningar för mer än 50 000 pe tillståndsgiven anslutning ska tillämpa det nya regelverket senast 12 år efter dess ikraftträdande. Anläggningar under 50 000 pe och ned till 20 000 pe ska tillämpa regelverket senast 15 år efter ikraftträdandet.

Förvaltningens bedömning

Sollefteå kommun avstyrker alternativ 1 och tillstyrker alternativ 2 i betänkandet.

Detta eftersom det inte finns någon forskning som har kunnat belägga att slamgödslade grödor ger hälsopåverkan eller påverkar ekosystemen i jordbruket på ett negativt sätt. Klara belägg finns däremot för att slamgödning tillför växtnäring och mullämnen som jordbruket efterfrågar.

Sollefteå kommun är en ganska typisk glesbygdskommun med många kommunala VA-anläggningar och långa avstånd. Vi har inget verk med över 20 000 pe som belastning och det finns ca 50 st små kommunala anläggningar med allt från 1 till 200 pe. Detta är anläggningar utan slamavvattning där avvattning sker i slamlaguner och genom frystorkning. Slam från enskilda avlopp behandlas på samma sätt.

Vi använder idag slammet vid sluttäckning av deponier. Det komposteras tillsammans med trädgårdsavfall och används sen som växtetableringsskikt. Deponierna kommer att vara färdigtäckta inom 5-7 år varför vi då behöver hitta en annan avsättning.

Att sprida slam på åkermark är ett alternativ som idag inte görs i kommunen, eftersom vi har haft avsättning av slammet till sluttäckning samt eftersom intresset från jordbruket i länet varit lågt. De jordbruk som finns här har egen stallgödsel. Om det fortsatt kommer vara tillåtet att sprida slam av bra kvalitet på åkermark är det ett alternativ som definitivt måste beaktas, eftersom deponierna snart är sluttäckta och kommunen behöver titta på varenda möjlighet till avsättning. Att sprida slam på åkermark bidrar även till ett långsiktigt bra kretslopp av näringsämnen och mullämnen.

Det troliga avsättningsalternativet kommer annars att vara förbränning – antingen tillsammans med annat avfall/bränsle eller för sig i anläggningar avsedda för slam. I dagsläget finns inga förbränningsanläggningar för endast slam. Det måste i så fall utredas

och byggas gemensamt av flera kommuner. Detta betyder avsevärt högre kostnader både för abonnenter med kommunalt VA och enskilt avlopp.

Dessutom kommer det att innebära ökade utsläpp av koldioxid eftersom slammet måste transporteras långa sträckor till förbränning. Förbränning tillsammans med andra bränslen betyder även att inga näringsämnen kommer att återföras till kretsloppet.

Kommunen anser även att slam av bra kvalitet ska få användas vid tillverkning av anläggningsjord.

Slam i anläggningsjord bidrar med näringsämnen som annars måste tillsättas på annat sätt, oftast då i form av fossilt baserad handelsgödsel. Miljöeffekterna av att använda handelsgödsel är väl kända och att då tillgodogöra sig näringen i slammet är ett bättre alternativ. Att exempelvis göra anläggningsjord med torv är ett sämre alternativ eftersom torv är fossilt och bidrar med utsläpp av koldioxid och den är dessutom näringsfattig. Torvtäkter har även flera andra negativa miljöeffekter.

Ett förbud mot att använda slam i anläggningsjord kan även få till följd att matjordstäkt på jordbruksmark ökar. Matjordstäkter kan ifrågasättas ur resurshushållningssynpunkt. Jordbruksmark är en resurs som är förnyelsebar endast i ett mycket långt perspektiv. Genom matjordstäkt tar man bort en värdefull resurs och minskar framtida valmöjligheter för markanvändningen. Kommunen har lite jordbruksmark redan idag och anser inte att mark ska undantas från möjligheten att producera lokala livsmedel.

Betänkandet lyfter fram farhågor om att slam i anläggningsjord skulle leda till miljö- och hälsoeffekter vid användandet. Detta bör kunna regleras genom vägledning och tillsyn för att säkerställa att inte onödigt tjocka lager används eller att det används i olämpliga områden.

Beslutsunderlag

Hållbar slamhantering (SOU 2020:3)

Beslutet skickas till

Tekniska enheten

Åsa Eriksson

Enhetschef avfall

Åke Gullersbo

Verksamhetschef Tekniska enheten

Carina Nilsson

VA-Strateg